

Vurderingsveiledning

2012

SAM3038 Psykologi 2
Til sentralt gitt skriftlig eksamen

SAM3038 Psykologi 2

Vurderingsveiledning til sentralt gitt skriftlig eksamen 2012

Denne vurderingsveiledningen gir informasjon om sentralt gitt eksamen og hvordan denne skal vurderes. Vurderingsveiledningen skal være kjent for elever, lærere og foresatte i god tid før eksamen. Sensorene skal bruke vurderingsveiledningen som en felles referanseramme i sitt arbeid.

1. Generelt om psykologi

Fagets formål i læreplanen sier blant annet:

Programfaget skal gi en innføring i sentrale psykologiske emner og gi en orientering om viktige psykologiske forsknings- og anvendelsesområder. Psykisk helse er i fokus både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, og programfaget har som mål å gi basiskunnskaper om hva som hemmer og fremmer psykisk helse.

Opplæringen skal bidra til å stimulere den enkelte til å tenke, forstå og reflektere over samspillet mellom individ og samfunn i et livslangt perspektiv og gi den enkelte økt forståelse, respekt og toleranse uavhengig av kultur og bakgrunn.

Programfaget skal bidra til å utvikle evne til samarbeid, kreativitet og analytisk refleksjon. Videre skal det bidra til kunnskap om begreper, modeller og teorier i psykologien som grunnlag for å utvikle egen og andres tenkning.

2. Organisering av sentralt gitt skriftlig eksamen i psykologi 2

Forberedelse: 1 dag

Eksamen: 5 timer sentralt gitt eksamen med sentral sensur

Forberedelsesdagen er obligatorisk skoledag. På forberedelsesdagen blir elevene gjort kjent med ett tema de skal sette seg inn i. Problemstillinger i eksamensoppgaven vil være knyttet til dette temaet. Innholdet i forberedelsen skal bidra til å forberede elevene på eksamen, men ikke være så konkret at det avslører eksamensoppgavene.

Til eksamen er hele læreplanen aktuell. Det innebærer at elevene til eksamen også kan prøves i flere og relevante deler av læreplanen enn det som kan leses direkte ut av forberedelsedelen. Det er derfor viktig at elevene får veiledning i å se de mulighetene som forberedelsedelen rommer, slik at de kan møte eksamensoppgaver som kopler innholdet i forberedelsedelen til hele læreplanen.

3. Hjelpemidler til sentralt gitt eksamen i psykologi 2

Forberedelsedelen:

På forberedelsesdagen er alle hjelpemidler tillatt, inkludert bruk av Internett. I forberedelsen kan elevene samarbeide og innhente informasjon og få veiledning.

Eksamen:

Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra Internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon.

Gjennom opplæringen i det enkelte fag skal elevene ha blitt veiledet i å vurdere hvilke hjelpemidler de vil ha nytte av i arbeidet med å løse ulike typer oppgaver. Det er eleven selv, gjerne i samråd med læreren, som finner fram til hvilke hjelpemidler som er formålstjenlige.

4. Bruk av kilder

Dersom det er aktuelt for eleven å bruke kilder i besvarelsen, må disse oppgis på en etterrettelig måte. Det finnes ulike måter å oppgi kilder på. Det er viktig at kilder som blir brukt til eksamen, oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem.

Eleven skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på så vel lærebøker som annen litteratur. Dersom eleven bruker utskrift eller sitat fra nettsider, skal han/hun oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.

Det er ikke et krav at eleven bruker kilder, men det er viktig at eleven ved bruk av kilder viser selvstendighet. For at sensor skal finne fram til kildene, bør eleven oppgi kilder underveis i besvarelsen.

Dersom sensor mistenker at en besvarelse inneholder kopiert materiale uten kildehenvisning, kan besvarelsen sendes til plagiatskontroll.

5. Hva kjennetegner en god besvarelse i psykologi?

En god besvarelse kjennetegnes ofte ved at eleven har skrevet et presist svar på eksamensoppgavene. Eleven klarer også å vise oversikt og forståelse i faget på en selvstendig måte ved å kombinere kompetansen sin fra flere relevante kompetansemål i svaret. I tillegg har eleven forankret besvarelsen i psykologiske teorier og begreper. Forholdet mellom besvarelsens teoretiske og praktiske innhold er balansert, og de to delene er flettet naturlig sammen.

Hvis eleven har brukt eksempler hentet fra for eksempel egne erfaringer, er eksemplene knyttet til psykologisk teori slik at eleven får tydeliggjort sin forståelse og kompetanse, i tråd med læreplanen.

6. Vurdering av eksamensbesvarelser i psykologi 2

Læreplanen og forskrift til opplæringsloven er grunndokumenter for vurderingsarbeidet. Forskrift til opplæringsloven § 3-25 slår fast følgende:

*Eksamen skal organiserast slik at eleven kan få vist kompetansen sin i faget.
Eksamenskarakteren skal fastsetjast på individuelt grunnlag og gi uttrykk for kompetansen til eleven slik den kjem fram på eksamen.*

Kompetanse er i denne sammenhengen definert som evnen til å møte en kompleks utfordring eller utføre en kompleks aktivitet eller oppgave.¹ Eksamensoppgavene blir utformet slik at de prøver denne kompetansen. Grunnlaget for å vurdere kompetansen elevene viser i eksamensbesvarelsen, er kompetansemålene i læreplanen for fag.²

De grunnleggende ferdighetene er integrert i kompetansemålene i alle læreplanene for fag. Grunnleggende ferdigheter vil derfor kunne prøves indirekte til sentralt gitt eksamen. Grunnleggende ferdigheter utgjør ikke et selvstendig vurderingsgrunnlag, men kompetansemålene må ses i lys av grunnleggende ferdigheter.

Forskrift til opplæringsloven § 3-4 har generelle karakterbeskrivelser for grunnopplæringen:

- a) *Karakteren 6 uttrykker at eleven har framifrå kompetanse i faget.*
- b) *Karakteren 5 uttrykker at eleven har mykje god kompetanse i faget.*
- c) *Karakteren 4 uttrykker at eleven har god kompetanse i faget.*
- d) *Karakteren 3 uttrykker at eleven har nokså god kompetanse i faget.*
- e) *Karakteren 2 uttrykker at eleven har låg kompetanse i faget.*
- f) *Karakteren 1 uttrykker at eleven har svært låg kompetanse i faget.*

Kjennetegnene på måloppnåelse beskriver nærmere hva for eksempel "god kompetanse i faget" vil si til skriftlig eksamen i psykologi 2.

Eksamen er en anledning for eleven til å dokumentere faglig kompetanse. Problemstillingen(e) skal gi eleven mulighet til å vise innsikt og forståelse ved å bruke fagets terminologi og sin kunnskap om ulike psykologiske emner og teorier i besvarelsen.

7. Kjennetegnene på måloppnåelse i psykologi 2

Se neste side

---

¹ St.meld. nr. 30 (2003–2004) *Kultur for læring*.

² Forskrift til opplæringsloven § 3-3.

Kjennetegn på måloppnåelse til sentralt gitt skriftlig eksamen i SAM3038 Psykologi 2:

	Karakteren 2	Karakterene 3 og 4	Karakterene 5 og 6
Psykologisk fagterminologi	Eleven kjenner til noen grunnbegreper.	Eleven har nokså god eller god kunnskap om fagets begrepsapparat.	Eleven har meget god eller utmerket kunnskap om fagets begrepsapparat.
Kunnskap om psykologiske emner	Eleven har noe kunnskap.	Eleven har nokså god eller god kunnskap.	Eleven har meget god eller utmerket kunnskap og faglig oversikt.
Bruk og refleksjon	Eleven bruker enkle argumenter og forklaringer.	Eleven bruker noe teori i argumentasjonen og viser nokså god eller god forståelse og selvstendighet.	Eleven argumenterer meget godt eller utmerket med forankring i psykologiske teorier. Eleven viser meget god eller utmerket forståelse, innsikt og selvstendighet.

Karakteren 1 uttrykker at eleven har svært lav kompetanse i faget.

Vurderingsmatrise til sentralt gitt skriftlig eksamen

Vurderingsskjemaet må ses i sammenheng med matrisen i vurderingsveiledningen.

Skole:	Klasse:				Eks.nr.:
	Karakter				SENSORS KOMMENTARER
	1	2	3-4	5-6	
Psykologisk fagterminologi					
Kunnskap om psykologiske emner					
Bruk og refleksjon					
KARAKTERFORSLAG: Dette skal ikke være et gjennomsnitt av punktene over, men ut fra en helhetlig vurdering av elevens kompetanse i faget.					

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no